

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—  
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

## NOVI ČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici štev. 6 — telefon  
uredništva štev. 50 — telefon  
— upravnništva štev. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50  
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

## Za svobodo delavskega gibanja.

Dne 16. t. m. se je v parlamentu vršila razprava o interpelaciji, ki je bila vložena na vlado, ker je ta prepovedala delavske manifestacije 1. majnika. Ob tej priliki je poslanec Ljudske stranke dr. Hohn je izjavil sledeče:

Stvar, za katero gre pri tej interpelaciji, ni samo strankarskega obilježja, ampak je širšega, splošnega pomena in resnega značaja. Slavlje 1. majnika je slavlje dela. To slavlje ni samo privilegij ene države, ni privilegij ene stranke; to slavlje ima internacionalen karakter, to slavlje je internacionalen arrangement. Ni se treba vprašati, katerega izvora je to slavlje in kateri so tisti inspiratorji, ki so dali pobudo za to slavlje, in kateri so glavni akterji na takšnih prireditvah. Po vsem tem ni treba vpraševati. Moramo se pa ozreti na dejstvo, da je to slavlje postalo mednarodni običaj, in s tem dejstvom računati. Dandanes niso delavci več organizirani samo v eni stranki, kakor so bili morda ob svojem času. Organizirani so v raznih strankah in po svetovni vojni je ta diferenciacija strankarske organizacije med delavstvom narasla. Toda kljub temu, da so danes delavci organizirani v raznih strankah, smatrajo vse stranke, katerim delavci pripadajo, za nekako častno dolžnost napram delavstvu, da slavijo 1. majnik.

Proslava 1. majnika je slavlje na čast delu. Delo je dolžnost človekova, in sicer gospodarska in moralna dolžnost. Delo je vrhu tega gospodarska činjenica in potencia prve vrste. Vi morete izpolniti stroje kakor hočete, do največje višine: toda ako ne bo človeške moči, človeškega dela, produkcija ne bo napredovala, ampak zastala. Ako ne pride za stroj človeška roka, katero je že Aristotel imenoval organum organorum, ako se ne pridruži človeški razum, človeška volja in moralne lastnosti, katere vložijo delavec v produkcijo, ni produkcije. In ker je delo tako velevažen gospodarski činitelj in potencia, gre delu čast. To velja zlasti za naš čas, ko se tako poudarja potreba povišanja produkcije. In 1. majnik je tisti praznik, ki daje delu čast.

Mi imamo polno praznikov; imamo cerkvene praznike, imamo tudi državne praznike. Zakaj bi tudi delavec ne imel svojega praznika? In če je ta praznik baš 1. majnik, je to prinesel s seboj razvoj razmer, iz katerih je zrastle delavsko gibanje. 1. majnik je pa tudi praznik subjektov dela, to je delavcev. Delavci imajo pravico, da ta dan manifestirajo za svojo svobodo. In, gospodje, svoboda je prvi pogoj za veselo delo in za napredek. Kjer ni svobode, tam je med narodom mrtvilo. Zgodovina dokazuje, da nobena država ni propadla zaradi prevelike svobode, ampak države so propadle zaradi absolutizma in despotizma.

## Slov. Ljudska Stranka zmaguje povsod.

Št. Jernej, 19. junija. (Izv.) Včeraj so se vršile tu nadomestne volitve za 5 razveljavljenih komunističnih mandatov. Pri teh volitvah so bili samostojnejši popolnoma poraženi. Samostojnejši v Št. Jerneju so bili precej močni, še bolj pa nasilni. Z največjo surovostjo so hoteli strahovati ljudstvo ter razbijati shode Ljudske stranke. Ljudstvo pa je uvidelo njihovo nesrečno politiko ter

jih včeraj popolnoma vrglo ob tla. Volitve so pokazale, da jih niti za razbijanje shodov ni več dovolj. Ljudska stranka, okrog katere se zbira povsod vse delovno ljudstvo, je dobila pri včerajšnjih volitvah 299 glasov, samostojnejši pa le 42. SLS je dobila vseh pet mandatov, samostojnejši pa nobenega. Ljudska sodba je ostra.

## Proti volivnemu redu.

## Enoten nastop celokupne opozicije. — Nevarnost za demokrate. — Del radikalcev proti volivnemu redu.

Belgrad, 19. junija. (Izv.) Opozicija se v slučaju, če pride volivni zakon v sedanjí svoji obliki pred parlament, sej najbrže ne bo udeleževala. Tozadevno se vrši v kratkem sestanek vseh voditeljev opozicijskih klubov, ki se bodo domenili za skupen nastop celokupne opozicije v tem vprašanju.

Belgrad, 19. junija. (Izv.) V demokratskem klubu vlada veliko nezadovoljstvo nad načrtom volivnega zakona. Izračunali so, da bi demokrati po njem dobili samo 48 mandatov namesto dosedanjih 98. Posebno so nezadovoljni poslanci iz južne Srbije, ki so bili vsi izvoljeni s pomočjo ostankov. Če nastopijo muslimani kompaktno, je skoraj izključeno, da bi bil izvoljen kak demokrat. Isto velja v še večji meri za demokrate na Hrvatskem in Slovenskem. Zato nameravajo ti poslanci pri specialni debati zavzeti drugo stališče in

so predsedništvu kluba poslali tozadevne predloge.

Belgrad, 19. junija. (Izv.) Včeraj je imel radikalni klub sejo, na kateri je Pašić poročal o pogajanjih z Italijo in o sklenjenih konvencijah. Radikalni klub je v tej zadevi prepustil ministrom popolnoma prosto voljo. Nato je klub razpravljal o stališču opozicije napram volivnemu zakonu. Nekateri člani so zahtevali, da naj se ugotovi zahtevam opozicije in da naj se volivni zakon spremeni vsaj v točki, da so nosilci liste lahko tudi srezki kandidati. Definitivnega se glede tega ni ničesar sklenilo. Nekateri člani so sprožili tudi vprašanje rekonstrukcije kabineta. Pašić jim je odgovoril, da bo do nje prišlo, vendar je sedaj še preuranjeno. Počakati je treba, da se vrnejo muslimani v Belgrad. Konečno je kljub razpravljali o posojilu.

Radi velike svobode pa dosedaj še nobena država ni propadla. (Poslanec Divac: Tako je!)

Istina je, da ima svoboda svoje meje: absolutne, neomejene svobode ni, to je nemogoče. Če hočem biti svoboden, moram spoštovati meje, katere mi nalaga svoboda mojega bližnjega. Vsi moramo spoštovati meje, katere naši svobodni stavijo zakoni. Stari filozof Ciceron je dobro rekel ob svojem času: Omnes servi legum sumus, ut biberi esse possimus. Vsi smo podložni zakonu, da moremo biti svobodni. Toda, gospodje, če mora delavec spoštovati zakon, morajo spoštovati zakon tudi višji krogi. Mi pa moramo žalibog dostikrat opaziti, da višji krogi zlasti kapitalistični, ne spoštujejo zakona tako, kakor bi morali, ampak da v protislovju z zakonom odirajo nižje sloje in izrabljajo njihov slabi položaj. Njihova krivda je, da so prišli delavski sloji v tak gospodarski položaj, v katerem sedaj stokajo. Če delavec vidi, da visokim buržujskim krogom ni treba tako spoštovati zakona, kakor ga morajo delavci, če vidijo, da jim pride za najmanjši prestop, ki ga storijo, na vrat žandarm s puškinim kopitom, potem se ne smemo čuditi, da je toliko nezadovoljstva med delavskim ljudstvom.

Delavec ima pravico, da na dan svojega praznika demonstrira tudi proti kapitalizmu. Kaj je kapitalizem? (Medklici.) Nekateri gospodje ne vedo, kaj je kapitalizem. To ni isto kakor kapital. Kapitalizem, gospodje, pomeni premoč kapitala nad delom, premoč dobička nad človekom, premoč bankirjev in borzijancev nad delovnim ljudstvom, pomeni absolutizem bank, trustov in kartelov v gospodarskem in političnem življenju. To je kapitalizem in zoper tak kapitalizem ima delavec pravico demonstrirati. Vsi zastopniki delavskega ljudstva morajo protestirati proti takemu kapitalizmu in proti njemu nastopati.

Zato mislim, da vlada nima pravice, da bi zabranjevala delavske organizacije in njene manifestacije. Dokler je delavstvo organizirano, se ni treba bati izgrediv in ekscesov. Tisto delavstvo, ki ni v organizacijah, se da lažje zapeljati k nepostavnostim.

Po mojem mnenju tiči za to prepovedjo, katero so smatrali gospodje okoli vlade za potrebno, nekaj drugega. Gospodje, ki imajo politično moč v rokah, bi radi, da bi bila ulica v rokah gotove stranke, katere se zadnji čas javlja na ulicah in cestah in kateri je javnost pridela ime fašizma. Oni bi

radi ulico rezervirali za fašiste in za njihova nasilstva. Radi tega zabranjuje drugim nastop na ulici. Odločno zahtevamo od vlade, oziroma od demokratske stranke, da odtegne svojo roko in zaščito od fašističnega nasilja, ker bodo v nasprotnem slučaju druge stranke prisiljene, poseči po samobrambi in po obrambi zakona. Končno moram reči, da mi obsojamo vsa nasilstva in vsako tiranstvo.

Izjavljam v imenu svojega kluba, da obsojamo vladno prepoved ob priliki 1. majnika in vse ukrepe, ki so naperjeni proti svobodi delavskega gibanja.

## Radi katoliških škofov.

Belgrad, 19. junija. (Izv.) »Politika« poroča, da je bil med našo vlado in Vatikanom dosežen popoln sporazum glede osnivanja novih začasnih škofij v onih krajih, ki so dosedaj spadali pod pečujško in temišvarsko škofijo. Vlada se sedaj pogaja glede oseb, ki naj bi bile imenovane za škofo.

Rim, 19. junija. (Izv.) Vesti, ki so jih prinesli razni listi, češ da je papež dal ukor vsem onim katoliškim škofom, ki so se udeležili svečanosti o priliki kraljeve poroke, so popolnoma izmišljene in neresnične. Papež sam je poslal o priliki poroke kralju Aleksandru brzojavne častitke. Na evharističnem kongresu, ki se je vršil maja meseca v Rimu, pa so jugoslovanski škofje sami obvestili papeža, da se bodo udeležili svečanosti.

## Vstoličenje vrhbosanskega škofa.

Sarajevo, 19. junija. (Izv.) Včeraj se je izvršilo svečano vstoličenje vrhbosanskega nadškofa dr. Šarića. Sprevod je šel iz nadškofijske palače v katedralo, kjer je nadškofa pozdravil najstarejši duhovnik in mu v imenu duhovščine obljubil pokornost in spoštovanje. Njemu je odgovoril dr. Šarić. Svečane obrede je izvršil zagrebski nadškof dr. Bauer. Vlado je zastopal pokrajinski namestnik Gjurgjević.

## Današnja predborza.

Zagreb, 19. junija. (Izv.) Pešta 3.50, Berlin 94, Italija 14.70—14.80, New York 290, Pariz 25.80, Praga 573, Dunaj 1.95. Dunaj, 19. junija. (Izv.) Praga 260, Zagreb 44.50, Pešta 14.50, Varšava 25, Italija 700, Bukarešta 86, London 600, New York 13800, Pariz 1200, Švica 2600, Berlin 42.50, Holandsko 5200.

Zürich, 19. junija. (Izv.) Berlin 1.61, Holandsko 204.50, New York 525.25, London 23.36, Pariz 45.50, Italija 25.70, Praga 10.10, Pešta 0.54, Zagreb 1.7725, Sofija 3.15, Varšava 0.12, Dunaj 0.0325, n. a. K 0.0350.

## »Novi čas« v vsako hišo!

## Tunel.

72

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Potem je telefoniral v Mac Cily v bolnišnico ter vprašal, kako je s Hobbyjem. Hobby je ležal v vročici in nihče ni smel k njemu. Slednjič se je dvignil in odpeljal na izprehod. Zvečer se je vrnil nekoliko osvežen ter se spel lotil dela. Izdeloval je različne načrte za gradbe v podzemski solesi. Velika postaja, neizmerna skladišča in strojevnice bodo našle dovolj prostora v njej. 80 kubičnih kilometrov kamenja bo lahko vrgel vanjo. Ako je reč prav pogledal, je bila nesrečna soleska, v kateri je prežala smrt na milijone let na predorcu, neprecenljive vrednosti. Načrti so ga zaposlili ter pregnali mračne vizije. Niti sekundo ni smel misliti na slvari, ki so bile za njim.

Pozno v noč je legel spal in bil vesel, da je par ur počival, ne da bi ga mučile grozotne sanje.

Samo enkrat je večerjal pri Lloydju.

Pred večerjo je govorila z njim Ethel Lloyd. Očitnovala je tako odkritosrečno boleš zaradi Maudine in Edithine smrti, da jo je Allan odsihmal gledal s čisto drugačnimi očmi. Zdela se mu je, da je naenpol poslala za mnogo let starejša in zrelejša.

Allan je nekaj tednov nepretrgoma bival v tunelu. Odmor za nekaj tednov, ki bi bil pri rednem obratu omogočen le po neizmernih finančnih žrtvah, mu je pravzaprav prišel prav. Dolgoletno delo brez odihla je vse inženirje izmučilo; potrebovali so počitka. Širajku ni pripisoval velikega pomena. Niti takrat ne, ko so proglasile nad tunelom zaporo unija in strokovne zveze monterjev, elektrikov, železnikarjev in betoncev, zidar-

jev in tesarjev.

Predvsem je šlo za to, da se rovi upravljajo, ako ni hotel, da se mu v kratkem času razrušijo. V to svrhu je razpolagal z osmimi tisoči inženirjev in prostovoljcev, ki jih je razdelil po posameznih progah. Z nadčloveškim naporom je teh osem tisoč branilo velikanško napravo.

Monotonno so bili zvonci redkih vlakov skozi pusli tunel. Tunel je molčal in potrebovali so dolgo, da so se privadili na smrtno lišino v rovi, ki so prej odmevali od dela. Krdele tehnikov za talne gradbe, železokonstruktorjev, elektrotehnikov, strojnih inženirjev so se vozila po evropskih, atlantskih in američanskih rovi. Vsako tračnico, vsak prag, vsako drago in vsak vijak so skrbno pregledali ter vpisali potrebna popravila in izboljšanja. Geometri in matematiki so natančno ugotovili lego in smer rogov. Merila so bila le za spoznanje različna od preračunjenih. Največjo razliko je izkazovala atlantska proga »tolslega Müllerja«, kjer je znašala tri metre na širino in dva na globino — razlika, ki se je dala razložiti zaradi nenačasnih instrumentov, na katere so vplivale neizmerne množine kamenja.

V usodni soleski pa so dan in noč vrtali, razsireljali in odvažali rahli submarinirji tisoči napolnjenih, znojčjih se delavcev Cleveland Mining Co. Tropično-vroča soleska je rjovela in vrvela v delu, prav kakor de se ni nič zgodilo. Dnevna produkcija je imela neizmerno vrednost.

Drugod pa je bilo vse mrtvo. Tunelsko mesto je bilo kakor izumrlo. Wannamaker je svojo blagovno hišo zaprl, tunelski hotel je svoja vrata zaklenil. V delavskih kolonijah so bivale ženske in otroci, vdove in sirote ponesrečencev.

3.

Sodnijsko postopanje, ki so ga uvedli proti sindikatu, so čez nekaj tednov spet ustavili, ker je pri katastrofi očitno šlo za force majeure — višje sile.

Allana so toliko časa zadrževali v New Yorku, Zdaj pa je bil prost ter takoj odpotoval.

Allan je preživel pomlad v Parizu, kjer je živel kot C. Connor, trgovec iz Denverja, v nekem starem hotelu na Rue Richelieu. Nihče ga ni spoznal, dasi je vsakdo stokrat videl njegov portret. Ta hotel je najlažje izbrati, da se je izognil oni vrsti ljudi, ki jih je najbolj sovražil: bogatih postopačev in glavnih jezikačev, ki se selijo iz hotela v hotel ter sedajo h kosilu s smešno svečanostjo.

Allan je živel čisto sam. Dnevno je sedel v isti kavarni na bulvaru pri svoji okrogli mramornati mizi, srebral svojo kavo ter mirno in brezbrizno zrl v glasni velelok na ulici. Zdaj pa zdaj je uprl svoj pogled na balkon v drugem nadstropju hotela nasproti: tam je stanoval pred leti z Maud. Nekaterikrat se je tam zgoraj prikazala sveleoblečena gospa; potem Allan ni mogel pogleda odtrgati od balkona. Dnevno je koračil v Jardin de Luxembourg, tja, kjer se je igralo na tisoče otrok. Tam je stala klop, na kateri je nekoč sedel z Maud in Edith. In na tej klopi je Allan sedel vsak dan ter zrl, kako se pode otroci okoli njega. Zdaj, čez pol leta so začeli dobivati mrtvi in bolečina polagoma čudovito moč nad njim. Tekom pomladi in poletja je prepoloval isto pot kako pred leti z Maud in Edith. Bil je v Londonu, Liverpoolu, Berlinu, na Dunaju, v Frankfurtu, povsod so ga spremljali mračni in bridko-sladki spomini.

Dajal

## Politični dogodki.

— **Sovjetska vlada odklonila ratifikacijo pogodbe z Italijo.** Berlinski listi poročajo, da je svet ljudskih komisarijev v Moskvi soglasno odklonil ratifikacijo pogodbe, ki sta jo Krasin in Čičerin sklenila z Italijo. Pogodba nasprotuje sklepom zadnje konference vseruskega osrednjega izvršilnega odbora. Obenem je sovjetska vlada naročila ljudskemu komisariatu za zunanje stvari, da se pogaja z italijansko vlado za doseg sprejemljive pogodbe.

— **Italijanski socialisti in vprašanje sodelovanja.** Na posvetovanjih strankinega sveta italijanske socialdemokratske stranke je zopet zmagal Serrati. Sprejet je bil njegov predlog, ki se izreka za edinstvo stranke in proti sodelovanju v vladi.

— **III. internacionala se drobi.** Zveza španskih delavcev je sklenila, da se odcepi od III. internacionala in ustanovi neodvisno združeno.

— **Rumunija obtožuje Rusijo.** V Jassyju na Rumunskem so prijeli ruskega letalskega poročnika Truna, pri katerem so našli revolucionarni manifest. Truno je izjavil, da je bil na poletu v Odeso, da je pa prisiljen pristal v Rumuniji. Kljub temu je rumunska vlada dogodek smatrala za kršitev garancijskega pakta in je poslala pritožbo na predsednika minole genovske konference, ter se bo pritožila tudi na haško konferenco.

— **Nova samostojna pravoslavna cerkev.** Te dni se je otvoril v Varšavi kongres pravoslavne cerkve na Poljskem. Navzoč je bil tudi poljski naučni minister, ki je naglašal, da je na Poljskem uveljavljena verska svoboda. Zbor se je načelno izrekel za avtokefalnost pravoslavne cerkve na Poljskem.

— **Uspeh ljudskega štetja leta 1921.** v Jugoslaviji je ta, da so se demokratije in radikali sporazumeli, da bo za podlago bodočih volitev služilo ljudsko štetje iz leta 1910. Pravijo, da so lansko leto našli premalo Srbijancev. Da, da! Ta vražji preprek!

## Dnevni dogodki.

— **Nova italijanska nasilja v Istri.** Te dni so se na Voloskem vršili nabori. Hrvatski fantje iz okolice so prišli po stari navadi za godbo in petjem. Peli so seveda hrvatske pesmi. Zaradi tega so jih Italijani napadli in pretepli. Iskali so fante celo po zasebnih hišah in pretepali ženske, ako niso hotele ali vedele povedati, kje so sinovi ali bratje. Zvečer so Italijani napadli zgradbo društva »Zore«, zdrobili pohištvo, nato pa poslopje zažgali. Ogenj se je sicer posrežilo pogasiti, vendar ima društvo 30.000 lir škode.

— **Posnemanja vredno.** Vitkoviške železnice v Rožnovi bodo zgradile za svoje jetične uslužbenke zdravilišče, ki bo stalo več milijonov čK. Poleg zdravilišča bodo postavili več paviljonov za rekonvalescente, Z zidanjem so že pričeli. — Slovenske banke so zaslužile milijone in milijone, a da bi se bile izkazale velikodušne, jim še na misel ni prišlo. Na moder Gosarjev pritisk so zidale nekaj hiš in to je tudi vse, kar so v prid svojih uslužbenec napravile. A kakor se čuje bodo njih nameščenci v teh hišah prebito visoko stanarino plačevali. Potemtakem je to zidanje naših velekapitalistov vse prej ko bankirska velikodušnost. Pač žalostna slika današnjega materialističnega sveta.

— **Državna borza dela.** Pri vseh po-  
družnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti, je iskalo v preteklem tednu od 4. do 10. junija 1922 dela 215 moških in 89 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 193. — Promet od 1. januarja do 10. junija 1922. izkazuje 18.523 strank in sicer 9.044 delodajalcev in 9.479 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3.830. — Dela iščejo: kovači, elektromonterji, stroj. ključavničarji, peki, mlinarji, natakari, natakari, trgov. sotrudniki, prodajalke, dninarice, dninarice, pisarn. moči, šivilje, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, ključavničarji strojni, mizarji, žagarji,

sodarji, zidarji, tesarji, pleskarji kolarji, služkinje kuharice, vajenci, vajenke itd.

— **Štajersko konsumarstvo.** Zveza štajerskih konsumnih društev je imela te dni v Gradcu svoj redni občni zbor. Sklenili so, da se temeljne vloge obrestujejo po 4%, članom pa se razdeli prometna dividenda po 2% (dve od tisoč) pod pogojem, da jo porabijo za podpis novih deležev.

— **Pošta in esperanto.** Nemško pošto ministristvo sestavlja seznam poštinih uradnikov, ki umejo esperanto ali pa onih uradnikov, kateri se ga šele uče. Enak seznam je sestavila tudi brazilska poštna uprava. Nedavno tega pa smo čitali v čeških listih, da je češko pošto in brzojavno ministristvo začelo sestavljati seznam čeških poštinih nameščencev, kateri umejo esperantski jezik. — Torej prodira ideja enotnega svetovnega jezika seveda samo za izobražene ljudi.

— **Uradi proti oderuštvo na Češko-slovaškem** bodo poslovali še do konca tekočega leta.

— **Stinnes pred sodiščem.** Pred mešanim angleško-nemškim sodiščem se je vršila te dni razprava proti Hugo Stinnesu o tožbi, katero je vložil neki angleški inženir radi izplačila 2000 funtov šterlingov iz leta 1913 s 5 odstotnimi obrestmi. Stinnes je na izplačilo obsojen pod gotovimi pogoji.

— **Nesreča v hamburški luki.** Iz Hamburga poročajo 17. t. m.: V tukajšnjem pristanišču se je danes pripetila velika ladijska nesreča. Ko je arnik »Alvarez«, last Brazilskega Lloydja, ki so ga osem dni popravljali v ladjedelnici, zapustil tok, se je prevrnil in v par sekundah potopil. Vsi delavci, ki so bili na krovu, so poskakali v vodo, toda vrtnice jih je večinoma pogoltnil. Število rešenih znaša 112. 18 delavcev, ki so izgubili zavest, je zopet prišlo k življenju. Pri reševanju je enemu delavcu odbilo desno roko. En del ladje je začel goreti, pa so ogenj kmalu ugasili. Nekaj neevropskih ladijskih natakarijev so našli mrtve. Doslej pogrešajo enajst delavcev. Koliko ljudi se je ponesrečilo, se doslej še ni dalo dognati. Tudi število ranjenih še ni ugotovljeno.

— **Smrt voluna.** Budimpeštanski hollywoodski sodni dvor je obsodil narednika-kadetnega aspiranta Franca Matiča na smrt na vešalih zaradi volunstva v prid neki sosednji državi. Obsodbo so 17. t. m. opoldne izvršili.

— **Vezuv bruha.** Vsled živahnega delovanja Vezuva je rebiivalstvo okoli ognjenika zelo vznemirjeno. Tako poročajo iz Pariza.

— **Brezposelnost v Avstriji.** Glasom uradnih podatkov je bilo 3. t. m. v Avstriji 38.221 brezposelnih, podpora za brezposelne je prejelo 27.739 oseb.

— **Draginja v Avstriji.** Glasom uradnih izkazov so se življenske potrebščine v Avstriji od 16. maja do 14. t. m. podražile za 71 odstotkov!

— **Sladkorna polja v Češkoslovaški.** »Srednječeška sladkorna družba« poroča, da ima letos 33 sladkornih tvornic v srednji Češki 32.303 ha s sladkorno peso obsejanega polja. Lansko leto so imele omenjene sladkorne tvornice 36.193 ha, predlanskim pa 35.373 ha s sladkorno peso obsejanega polja. Letos so torej v srednji Češki za 10.74 odstotkov manj polja s sladkorno peso obsejali kakor lansko leto ali za 8.67 odstotkov manj ko predlansko leto.

— **Velikanski požar parnega mlina.** V parnem valjčnem mlinu tvrde Popper i dr. v Stahlah pri Rokicanih na Češkem je nastal 9. t. m. ob 9. uri zvečer požar, ki je uničil vso mlinsko opremo ter mnogo moke in žita. Zgorelo je tudi 25.000 vreč. Požar je nastal, ker so se razpalile strojne osi. Škoda se ceni na več milijonov čK. Velikanski ogenj je gasilo 12 gasilnih zborov, a so bili brez moči proti divjemu elementu. Ostalo je golo zidovje, drugega nič.

— **Brezposelnost na Poljskem.** Glasom uradnih podatkov je bilo začetkom tek. leta na Poljskem nad 200.000 brezposelnih oseb med temi polovica bivših vojakov. Za izboljšanje razmer je vlada ukinila 20 odstotni davek na premož, znižala prevoznino za surovine in dovolila v industrijske svrhe državne kredite.

— **Italijanski vitezi smrti razpušteni.** Beneški prefekt je razpustil »Društvo italijanskih vitezov smrti« in prepovedal vsako ponovno ustanovitev. Vse člane društva, ki ne prebivajo v Benetkah najmanj dve leti, izzenejo iz mesta. Na ta korak so »vitezi smrti« prisilili oblast s svojimi fašistovskimi čini.

— **Mezdno gibanje v ruskem okrožju.** Rudarji rurskega okrožja so zadnji čas uvedli akcijo za zvišanje plač. Te dni so predsedstva rudarskih organizacij s cehovsko zvezo sklenila dogovor, glasom katerega bi se zvišale tedenske plače poprečno za 60 mark, a obenem bi se podaljšal delavni čas za 4 ure na teden. Dogovor je prišel 11. t. m. pred konferenco četverih rudarskih zvez. Predsedstva so sprejem toplo priporočala, a pri glasovanju je bil dogovor s 340 proti 98 glasovom odklonjen. Uvedla se bodo nova pogajanja.

— **Tatvine na vlaku.** Dne 3. 6. t. l. je bila ukradena Solgo Mihaelu iz Zagreba, na brzovlaku št. 504 med Zagrebom in Ljubljano listnica iz črnega usnja s srebrnim monogramom »S. M.« z vsebino 7 komadov po 100 Din, 200 lir in en potni list. — Dne 3. t. m. je bila ukradena Francu Gaborju iz Slivne št. 11, okraj Celje na vlaku št. 518 med Zagrebom in Zidanim mostom iz notranjega žepa njegove suknje listnica iz rdečega usnja z vsebino 600 K.

— **Bajec Ludvik — izgnan iz Jugoslavije.** Celjska policija javlja, da je bil Bajec Ludvik, mizarski pomočnik, doma iz Črnege vrha nad Idrijo, roj. 1898, izgnan iz države SHS z obsodbo okrožnega sodišča v Celju.

## Ljubljanski dogodki.

lj Včerajšnji procesiji sv. Reš. Telesa. Včeraj sta se vršili frančiškanska in šentjaskobska procesija sv. Rešnjega Telesa. Vdeležba je bila pri obeh zelo velika. Le žal, da je šentjaskobsko motil dež, dočim se je ranejša frančiškanska nemoteno izvršila.

lj **Nova draginja!** Že doslej je morala ogromna večina prebivalstva skrajno mizerno živeti, da je nekako vezala konec s koncem. Vsi smo koprneče pričakovali blagodejnih učinkov novih imenitnih zvez z zunanjimi državami in ameriškega posojila, češ ni zlojed, da bi se sedaj naša valuta ne opomogla in bi človek tudi za desetak že nekaj dobil, kakor nekakaj za groš. Toda tudi toplot je prišlo grozno razočaranje: namesto znižanja draginje so se cene znova silno dvignile. V soboto so za blestele po trgovinah nove cene: sladkor po 72 K kilogram, preje 64 K. V enakem razmerju so se ali se pač še bodo dvignile tudi cene ostalih življenskih potrebščin. Kaj bo sedaj? Kako naj ljudje shajajo sedaj z isto plačo, s katero niti doslej izhajati niso mogli? Ali naši državnikarji res mislijo, da se v naši državi sme uganjati z ljudstvom vse, kar se komu zljubi? Razen krnjave Avstrije menda na vsem svetu ni države, kjer bi draginja še danes rasla, samo mi delamo izjemo. Na eni strani razvijanje nezasiščenega luksusa, na drugi pa čimdalje večja in splošnejša beda. Ali gospoda res mislijo, da bo vse to šlo mirno svojo pot dalje? Naj se spomnijo razmer na Francoskem pred 1. 1793!

lj **II. ljubljanski vzorčni velesojem od 2. do 11. septembra 1922.** Svojo udeležbo je priglasilo že mnogo svetovnoznanih tvrdk, posebno strojne veletovarne domače in tuje bodo zastopane v častnem številu; njihovi vsakovrstni stroji, ki bodo cel čas v pogonu, bodo oživljali sejmšče. Zelo bogato bodo zastopane tudi usnjarska, lesna in kemična industrija z najboljšimi svojimi izdelki. Preskrbljeno bo letos tudi sicer za vse potrebe udeležencev. Ker se je lani opazalo pomanjkanje gorkih jedil na sejmšču, bo letos uprava velesojma postavila velesojmsko restavracijo, kjer se bodo po zmernih cenah dobila tudi gorka okrepčila, od preprostih do najfinejših. — Velesojmski »Vestnik« je zbudil splošno zanimanje in je povpraševanje po njem tako veliko, da je prva številka vzlic visoki nakladi izšla že v drugi izdaji. Koncem meseca izide druga številka, ki bo v svoji vsebini še zanimivejša in pestrejša od prve. Inserati v »Vestniku« imajo velik uspeh

in priporočamo tvrdkam, da se poslužijo te ugodne reklamne prilike. Z razdeljevanjem prostorov se je deloma že začelo, zato naj vsi zamudniki čimprej pošljejo svoje prijavnice Uradu Ljubljanskega vzorčnega velesojma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, telef. int. 140.

lj **Naše vojaštvo.** Priobčujemo sledeča vrstice starega Ljubljancina: Ljubljana je bila že pod prejšnjim režimom znatno garnizijsko mesto in vojaštvo je že preje dajalo Ljubljani svoje obiležje. Vojaških paradi in nastopov smo bili vajeni in Ljubljancin jih je rad videl (izvzemši slučaje, ko smo imeli nemške polke). Naši Janezi in kasneje domobranci so pa zlasti ob paradah tudi nudili pogled, ki je moral človeka razveseliti: Dobro rejeni, rdečelični in zlikani, kakor bi šli na svatbo. Ni čuda, da sedaj vsakdo vidi ogromno razliko med prejšnjim in sedanjim našim vojaštvom. Ne le da so vojaki sedaj pri paradnih nastopih oblečeni tako, kakor so bili preje rezervisti, ki so prihajali na orožne vaje in ribali v Ljubljani klopi, ampak so vsi ti mladi obrazi blede, shušani in tužni. Pač pa naše častništvo lahko tekmuje s prejšnjim, ga v siti eleganci celo prekaša. Človek ima vedno vtis, da to vojaštvo in to častništvo nikakor ne spadata skupaj. Ljubljancina ta pogled naravnost draži, boli. O minolih praznikih smo to posebno živo doživljali in se vpraševali, kam zaboga gredo milijarde, ki jih ljudstvo plačuje za armado? Vojaki so ljudski sinovi in ljudstvo sme zahtevati da če jih že mora dati militarizmu, naj imajo tam vsaj civilnega človeka vredne življenske pogoje. Ali res ni nikogar, ki bi v armadi z močno roko napravil red?

lj **Tatvina v cerkvi.** V frančiškanski cerkvi je 13. t. m. nekdo z oltarja ukradel bel oltarni prt, vreden 500 kron.

lj **Tatovi na Vodnikovem trgu.** 14. t. m. je bila na Vodnikovem trgu okradena Ivana Ruperšič iz St. Ruperta. Nekdo ji je iz žepa izmaknil 1 dolar, 10 lir in približno 400 K. — Barejni Konstantina je bila isti dan na Vodnikovem trgu iz ročne košare ukradena denarnica z 200 K denarja in listkom Reichove pralnice. — Neži Čuden iz Kozarji je 13. t. m. nekdo z Vodnikovega trga odpeljal ročni voziček.

lj **Pobeglel deček.** 11 letni učenec V. razr. ljudske šole na Cojzovi cesti Samo Magolč je 15. t. m. opoldne odšel z doma in se ni več vrnil. Ima črne lase in temno polt, oblečen je v kratke rujave baržunaste hlače in vijoličasto triko srajco. Stanoval je pri Jožefi Berčon na Starem trgu št. 34.

lj **Pobegnili je.** Kozar Ivan, rojen 19. junija 1904 v Humu pri Ormožu je dne 11. t. m. pobegnili iz drž. vzgajališča v Ljubljani. Oblečen je bil v sivo obleko iz domače tkanine.

## Socialni vestnik.

o **Katoliška dobrodelnost v Ameriki.** Vrhovni odbor katoliških dobrodelnih zavodov čikaške nadškofije je poslal vsem cerkvam okrožnico, v kateri naznanja, da bo potreboval v prihodnjem letu za vzdrževanje svojih 35 zavodov en milijon dolarjev. Ves ta denar se mora zbrati potom prostovoljnih zbirk. Lani so katoličani v to svrhu darovali 639.851 dolarjev.

**Dopust za vajence.** Češkoslovaškemu parlamentu je predložen zakonski načrt o dopustih za vajence. Glasom načrta dobi vsak vajenec in vsaka vajenka oziroma vsi mladostni delavci in delavke vsako leto 14 dnevni dopust, ako traja učno ozir. delovno razmerje najmanj 6 mesecev. Tekom dopusta dobiva vsak dopustnik neprikrajšano svoje denarne prejeme. Ako dobiva dopustnik drugače tudi hrano pri podjetniku, tekem dopusta pa ne, potem gre dopustniku odškodnina v višini bolnišnine.

**Češki državni industrijski svet proti osemurni delovni dobi.** Na svoji seji dne 23. t. m. je državni industrijski svet glasoval za to, da se razveljavi osemurni delovni čas.

**Natakarica, poštena in pridna,** dobi službo v Konzumu, Kongresni trg 2. Sprejela bi se ev. tudi začetnica. Prijaviti se je takoj.

## Člani I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani

se opozarjajo, da so najboljše postreženi v lastni zadrugi: **V zadrugi kleti dobe** člani dobro in ceno pijačo, kakor tudi gorko in mrzlo okrepčilo.

**Celodnevna hrana** abonementa (zajterk, kosilo in večerja) stane 1400 K.

**Kdor želi pristopiti** zadrugi naj se prijavi v kateri koli zadrugi prodajalni.

Izdaja konzorcij »Novega Čas«. Urednik in odgovor. urednik Fr. Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

**F. BRUMAT Ljubljana**  
Usakovrstno manufakturo in tkanine  
po konkurenčni ceni.  
Mestni trg 25. I.

**POSESTVO!**  
obstoječe iz dveh zidanih enonadstropnih hiš, mlina, žage, 4 njiv, gozda in velikega sadnega vrta, se po ugodni ceni proda. — Natančno se poizve pri lastniku. Naslov pove uprava pod št. 2413.

## LJUDSKA POSOJILNICA

r. z. z n. z. v Ljubljani

obrestuje od 1. julija 1922 dalje hranilne vloge po

4%

Vezane hranilne vloge (t. j. vloge, ki se morajo poprej odpovedati), se obrestujejo po dogovoru.